Glas zaveznikov

Leto II - Št. 433

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 2 lire

TRST, petek 15. novembra 1946

UREDNISTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst ul. Silvio Pellico st. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Svet zunanjih ministrov

o sovjetskih popravkih

Danes tajno zasedanje o polnomočjih guvernerja

Pred novim francoskim kompromisnim predlogom

LAKE SUCCESS, 15. novembra — Na včerajšnjem sestanku Sveta zunanjih ministrov je pričel britanski zunanji minister razpravo o sovjetskih popravkih glede tržaškega statuta. Vprašal je, kdo bi po sovjetskem načrtu nadzoroval policijo. Molotov je dejal, naj bi policijo nadzirala tržaška vlada, ki bi jo imenovala zbornica. Bevin, Byrnes in Couve de Murville so temu nasprotovali, češ da to ne bi bilo uspešno in da mora guverner dobiti primerna sredstva za izpolnjevanje svoje odgovornosti za vzdrževanje javnega reda.

Byrnes je rekel, da bi v primeru, če bi bil poveljnik policije Italijan, utegnile biti pravice Jugoslovanov premalo upoštevane, če bi ne bil nad njim guverner s primerno oblastjo za izpolnjevanje svoje odgovornosti. Izjavil je, da bi bil guverner v primeru spora z vlado brez moči, če bi nadzorovala policijo vlada.

Molotov je rekel, da se guverner ne sme vmešavati v vsakdanje zadeve vzdrževanja reda, marvec naj bi nastopil le takrat, kadar bi bilo stanje javnega reda takšno, da bi ogrožalo statut in to, kar statut predstavlja.

Byrnes je predložil nasprotni popravek, da bi pojasnil to stališče, toda Molotov je ugovarjal, da bi ta popravek pomenil, da bi bila krajevna uprava v guvernerjevih rokah. Byrnes je odgovoril in poudaril, da bi moral biti guverner nevtralec in mednarodna osebnost, ki ni povezana z nobeno skupino v Trstu.

Ko je Molotov izjavil, da bi policijo morala nadzorovati vlada, je dejal, da nima nikakega ugovora proti temu, da bi guverner dobil pravico veta proti imenovanju poveljnika policije.

Nato je Byrnes predložil, naj bi to doslej najkrajšo sejo zunanjih ministrov v New Yorku zaključili. Predlog so sprejeli.

Na njegov predlog bo Svet zunanjih ministrov na današnji tajni seji razpravljal o polnomočjih tržaškega guvernerja ter o nadzorstvu nad policijo. To bo najvažnejša točka celotnega zasedanja.

Byrnes je rekel, da je to ključno vprašanje celotnega tržaškega problema. Ostalim zunanjim ministrom je izjavil, da ne morejo razpravljati o nobeni točki drugih dodatkov, dokler ne bodo rešili tega spornega vprašanja.

Krogi, ki so blizu Svetu zunanjih ministrov, menijo, da bo glavni predmet razprave nov francoski kompromisni predlog.

Glavne poteze francoskega načrta so, da je treba polnomočja guvernerja za redne in izredne razmere jasno določiti. V rednih razmerah naj bi imel guverner naslednje pravice: 1. predsedovati vladi; 2. imenovati načelnika policije; 3. imeti pravico veta v zakonodajnih upravnih zadevah. V izrednih časih pa naj bi imel guverner neposredno nadzorstvo nad policijo ter pravico za vse posebne ukrepe, ki bi bili potrebni.

Včeraj sta se zasebno sestala Bevin in Byrnes. Ameriška, britanska in francoska delegacija so malo prej razpravljale o raznih popravkih k tržaškemu statutu, med katere spada tudi Molotovljev predlog, da bi umik tujih čet iz Trsta izvedli najkesneje v štirih mesecih po vstopu pogodbe v veljavo.

Čeprav sovjetski predlogi še niso v celoti objavljeni, domnevajo, da predstavljajo praktično izvedbo nacel, ki so jih Sovjeti že razložili v Parizu in jih vnesli v svoje predloge o statutu, ki pa so jih v Parizu zavrnili. Najbolj je sporen sovjetski popravek, ki se tiče omejitve oblasti guvernerja. Po sovjetskem stališču guverner ne bi smel imeti takšne oblasti, da bi lahko padel v izkušnjavo, da jo izrabi, poleg tega pa ne bi smela nasprotovati sovjetski koncepciji demokracije.

Druga bistvena točka je obseg nalog, ki jih bodo predstavniki 4 velesil določili Varnostnemu svetu glede nadzorstva nad Trstom. Po stališču, ki ga je v sredo izrazil Molotov, ni bilo zaželeno, da bi 4 zunanji ministri, ki mnogo bolj poznajo vprašanje, prevzeli odgovornost, da nadomestijo začasni režim in «vodijo» Trst v prehodni dobi. Nasprotno pa je mnenje Britancev in Američanov, da mora Varnostni svet zaradi tega, ker mora on prevzeti odgovornost, čimprej prevzeti nadzorstvo nad ozemljem.

Tretje življenjsko vprašanje je zaskrbljenost, ki jo kažejo Sovjeti, da določijo rok pospešenemu umiku zavezniških čet z ozemlja. Po mnenju zahodnih sil pa ne bi bilo svetovati, da bi pustili v prvem času novega režima mesto izpostavljeno delovanju elementov, ki jih ni mogoče nadzirati in ki bi mogli ogrožati celotno strukturo svobodnega ozemlja.

POLITIČNI ODBOR

Politični odbor ZN pod Manuilskijevim predsedstvom je začel včeraj razpravljati o spornem vprašanju veta. Avstralski delegat Hasluck je iznesel predlog glede pravice veta o katerem je dejal, da ne pomeni popravka čl. 27. Dejal je, da se je ZSSR do zdaj desetkrat poslužila pravice veta. Dejstvo je, da je neki stalni član VS skušal svojevoljno izbirati predloge, glede katerih se je želel poslužiti veta. Prednosti čl. 27 vsebujejo nevarno točko. Avstralija predlaga: 1) da še stalni člani VS zmerno poslužujejo pravice veta; 2) da se razširijo posvetovanja med petimi velikimi ter doseže ozračje za medsebojne koncesije; 3) da razvijejo v VS pravila postopka tako, da ne bo treba stalno glasovati o vprašanjih postopka.

Kubanski zastopnik je zahteval, naj zagotove članom ZN po zavedanju glavne skupščine ZN leta 1947 revizijo statuta v zvezi z vprašanjem veta. Dejal je, da mora veto z dvetretjinskim glasovanjem izginiti.

Prva država, ki je podprla pravico veta, je bila Poljska. Poljsk delegat je izjavil, da bi s sedanjo spremembo tvegali razveljavljenje nekaterih določil, ki bi jih v določenem trenotku ne mogli nadomestiti. Razpravo so preložili na današnji dan.

GOSPODARSKI ODBOR

Gospodarsko-finančni odbor je razpravljal o prehranjevalnem vprašanju. Ameriški delegat je izjavil, da bodo Združene države v teku leta izvozile 10 milijonov ton žita, poleg tega pa tudi 20 milijonov ton premoga. V odgovor na Gromikovo zahtevo, naj države, ki izvažajo, sprejmejo primerne ukrepe za omejitev domače potrošnje, da bodo lahko več izvažale, je ameriški delegat dejal, da se bo ameriško poljedelstvo razvijalo na izredni stopnji vsaj še eno leto. Amerika dobavlja več kot med vojno.

Ob koncu razpravljanja je podal Gromiko odboru predlog šestih točk, med njimi tudi zahtevo, da se izvozniške države ne bi smele posluževati živil kot sredstva za politične koristi.

Odbor za zaupno upravo je razpravljal o usodi jugozahodne Afrike. VS bo danes razpravljal o pogojih, na podlagi katerih bi bila Švica lahko udeležena pri statutu mednarodnega sodišča, čeprav ni članica ZN.

V socialnem odboru ZN so v sredo z navdušenjem pozdravili danski predlog, da podele ženam iste politične pravice, kot jih uživajo moški, in sicer v vseh državah, ki so članice ZN. Predlog je iznesla predsednica sveta danskih žena Bodil Begtrup. Eleanora Roosevelt je k omenjenemu predlogu predložila, naj bi ga prepustili Gospodarskemu in socialnemu svetu. Član danske delegacije Van Papanek, prvi moški, ki je posegel v debato, je izjavil, da bi to pomenilo zakesnitev akcije.

Politični odbor ZN je v ponedeljek z 42 ugodnimi glasovi in 7 vzdržanimi sklenil, da bo Varnostnemu svetu ponovno predložil prošnje Irske, Albanije, Mongolije, Portugalske in Transjordanije za sprejem med ZN, ki so bile predhodno zavrnjene.

SMUTS GRAJA SOVJETSKO ZADRŽANJE

New York, 15. novembra

Južnoafriški ministrski predsednik general Smuts je včeraj govoril preko newyorškega radia. V govoru je grajal sovjetsko zadržanje do Združenih narodov ter je izjavil: «Sovjetska zveza pozna dve stališči in dve meri: eno za sebe kot velesilo, drugo pa za majhne države, kakor je Južna Afrika. Za lastno varnost si Sovjetska zveza, ne da bi koga vprašala za svet, priključuje velika ozemlja, kakor so na primer Kurilski otoki. Kadar pa Južna Afrika za svojo varnost predloži Združenim naodom vprašanje jugozahodne Afrike, tedaj Sovjetska zveza močno ugovarja. Ali naj svet morda prizna različna pravila v pogledu varnosti posebej za velike in posebej za male narode?».

ROMUNSKA OPOZICIJA SE PRITOŽUJE

London, 15. novembra

Romunske opozicijske stranke so še pri zunanjih ministrih Velike Britanije, Združenih držav in Sovjetske zveze pritožile v zvezi s predvolitveno kampanjo romunske vlade. Opozicijske stranke protestirajo zaradi črtanja številnih oseb iz volivnih spiskov in zahtevajo mednarodno posredovanje.

Velika Britanija in Združene države sta že poslali protestne note romunski vladi zaradi načina, kako pripravlja volitve.

V Bukarešto je prispela vest, da so v Topolovem tamkajšnji komunistični voditelji streljali na podpredsednika narodne kmetske stranke Mihalacheja. Mihalache je ostal nepoškodovan. Začeli so s preiskavo.

IZJAVA O POLITIKI KOMUNISTIČNE STRANKE

Pariz, 15. novembra

Politični urad francoske komunistične stranke je sklenil, da bo danes zahteval predsedniško mesto v novi francoski vladi. Urad je istočasno dal politično izjavo, po kateri so komunisti naklonjeni «sistemu varnosti, plačilu nemške vojne odškodnine in politiki miru, ki temelji na odkritem in zaupnem sodelovanju z Združenimi državami, Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo».

Politični urad je nadalje izjavil, da so komunisti pripravljeni prevzeti polno odgovornost, ki jo imajo kot «prva stranka» v Franciji. Narodnemu svetu socialistične stranke, ki se bo sestal v nedeljo, mislijo predložiti sestavo vlade demokratske enotnosti.

DARDANELE

Carigrad, 15. novembra

«Reuter» poroča, da se je turški zunanji minister Hasan Saka včeraj posvetoval z britanskim poslanikom sirom Davidom Kellyem. Mislijo, da je britanski poslanik obvestil turško zunanje ministrstvo o vprašanju Montreuške konvencije in o vsebini zadnje sovjetske note o Dardanelah, ki jo je Sovjetska zveza pred nekaj dnevi poslala Veliki Britaniji.

TUJA PODPORA GRŠKIM UPORNIKOM

London, 15. novembra

Grški ministri so sinoči izjavili, da prihajajo uporniki, ki so se udeležili zadnjih napadov na grške vasi, s tujega ozemlja. Po konferenci vodilnih političnih osebnosti, na kateri so podali vladno izjavo o položaju v severni Grčiji, je vojni minister Dragumis izjavil: «Guerilske čete naraščajo. Imamo nove dokaze, da prihajajo nekateri uporniki z ozemlja sosednjih držav.»

V izjavi zastopnikom tiska pa je predsednik grške vlade Tsaldaris omenil neki nedavni napad na vas Skrad blizu jugoslovanske meje. Rekel je, da so napadalci odšli v Jugoslavijo. To je bil najhujši napad, ki so ga do zdaj izvedli na kako grško vas. Neko poročilo grške vojske pravi, da so pri napadu na Skrad uporniki na krut način pobili veliko moških, žensk in otrok. Vojska je imela 17 mrtvih in 15 ranjenih. Neko včerajšnje poročilo ministrstva za informacije pravi, da so krili umik upornikov iz vasi Skrad jugoslovanski vojaki.

Včeraj opoldne so prekinili telefonske zveze med Atenami in Solunom.

Grški glavni stan je sinoči obvestil ministrskega predsednika Tsaldarisa, da je na gori Skrad spet redno stanje.

V Atenah so uradno javili, da znašajo izgube grške vojske v spopadih 17 mrtvih (6 častnikov in 11 vojakov) ter 16 ranjenih (1 častnik in 15 vojakov).

SAMOVLADA V NEMČIJI

London, 15. novembra

Londonski časniki so v sredo objavili vest, da bodo Britanci 1. januarja dali Nemcem lastno upravo.

Dopisnik laburističnega lista «Daily Herald» poroča iz Düsseldorfa, da imajo po odloku britanske nadzorstvene komisije, ki ga bodo v kratkem objavili, v načrtu dovolitev dejanske samovlade za tri pokrajine na področju.

Berlinski dopisnik konservativnega «Daily Expressa» poroča istočasno, da bodo v nekaj dneh dokončali obširne načrte, da nemškemu ljudstvu spet zaupajo upravo države.

Nemške voditelje v imenovanih treh pokrajinah so baje povabili, naj do 30. novembra sestavijo osnutek ustave, ki jo bodo odobrile novoizvoljene zbornice. Dopisnik lista «Daily Herald» dodaja, da določa odlok tudi odgovornost pokrajinske vlade in bodoče osrednje vlade Nemčije.

Nemške oblasti — poroča dopisnik lista «Daily Express» — bodo odgovorne za prehrano, za dobavo oblačil in za stanovanja

BRZOJAVKA LJUDSKE MLADINE JUGOSLAVIJE

Rim, 15. novembra

Na mednarodni dan mladine je ljudska mladina Jugoslavije poslala sledečo brzojavko italijanski mladinski fronti: «Prijateljsko pozdravljamo italijansko mladino. Želimo, da se v naši skupni borbi za pravičen in demokratski mir in za prijateljsko sodelovanje naših dveh ljudstev okrepi bratsko sodelovanje demokratske mladine Italije in ljudske mladine Jugoslavije.»

Eden o Nemčiji, Romuniji in Bolgariji

Usoda potsdamskega sporazuma

LONDON, 15. novembra — Včeraj je v britanski spodnji zbornici govoril o Nemčiji Antony Eden. Izjavil je, da je položaj v britanskem zasedbenem področju povzročil v Veliki Britaniji globoko vznemirjenost. Boj z zimo postaja ostrejši, kot je bil lani. Od uspeha uprave britanskega področja zavisi v Evropi, posebno pa Nemčiji, britanski ugled.

Eden je govoril v razpravi o kraljevem govoru. Omenil je načrte vlade za sedanje parlamentarno zasedanje in spomnil na izjavo, ki jo je s polnim soglasjem vojnega ministrstva dal junija 1941, ko je bila usoda Velike Britanije zelo kočljiva. Ob tej priliki je izjavil: «Namen naše politike ni, da bi katero koli državo dovedli v gospodarsko propast. Tega ne govorim zato, ker bi ljubil Nemčijo, marveč zato, ker bi Nemčija, ki bi umirala od lakote sredi Evrope, propadla, zastrupila nas vse, ki smo njeni sosedje. Ne gre za čustva, marveč za dober čut.»

Eden je dodal, da meni, da bi mogle biti te besede se vedno temelj britanske politike.

«Prišel je trenotek, v katerem se mora vlada zavedati dejstva, da ne moremo zadovoljiti nasih obvez na osnovi internacionalizacije, če bi se druge države ne odločile storiti isto.

«Vse to se predvsem nanasa na ravnanje z Nemčijo kot gospodarsko enoto. Videl sem poročilo, ki ga imam za točno, po katerem naj bi poslali po morju iz Sovjetske zveze proti britanskemu področju nekaj tovorov žita. Upam, da bi vlada lahko dala v tem pogledu nekaj podatkov.

Bistveno pa je, da bodo s temi dobavami nadaljevali v zares zadostni meri, kajti do zdaj niso popolnoma izpolnjevali osnovnega ravnovesja potsdamskega sporazuma.»

Eden je zahteval, naj poda vlada izčrpno izjavo o položaju, ki je nastal zaradi odstranjevanja industrijskih naprav iz britanskega področja Nemčije, ki so bistvene važnosti za gospodarsko življenje v tem področju.

Izjavil je: «Videti je, da še vedno nadaljujemo z nakazili na račun vojne odškodnine ter v vsakem primeru še vedno nadaljujemo z demontiranjem industrijskih naprav, da bi izvedli plačila na ta račun. Dejstvo je, da do nedavnega, kot je znano, ni naš sovjetski zaveznik storil ničesar, da bi lahko imeli Nemčijo za gospodarsko enoto.

Pod takimi pogoji ni presenetljivo, da se je — kot je bilo rečeno — v britanskem področju pojavila med nemškimi misleci, posebno pa med Nemci, na katere moramo gledati pri utrditvi resničnega demokratičnega sistema v zahodni Nemčiji, malodušnost.

Ko je izjavil, da je prepričan, da je opozicijska stranka odgovorna za to, da daje konstruktivne nasvete, je Eden dejal: «Vprašanje odstranjevanja tovarn iz našega področja je treba v prvi vrsti gledati kot prispevek našim zaveznikom. Če ta prispevek ne bo popoln in enak ter trajnega značaja, bi po mojem mnenju ne mogla slediti več niti ena izročitev tovarniških strojev.

Po drugi strani pa, če drugi prispevajo po določilih potsdamskega sporazuma, moramo skupno preudariti, kako lahko zavezniki jamčimo za obstoj gospodarskega življenja Nemčije.

«Kakršne koli naj bi bile prednosti ali pomanjkljivosti potsdamskega sporazuma, se mora ta sporazum obdržati ali pa popolnoma propasti. Ne bomo ga cenili, če bo izveden samo delno, posebno ce vidimo, kaj se je zdaj dogodilo.»

Eden je izjavil, da meni, da je sedanja proizvodnja v britanskem področju Nemčije mnogo pod ravnijo, ki jo je dovolil potsdamski in naknadni sporazumi.

«Druga zelo pomembna zadeva je britanska uprava v Nemčiji; menim, da je na mestu — je dejal Eden — če izjavim, da so opazovalci nudili porazne dokaze, ki so verodostojni za vse politične struje, o zadevi, da je naša uprava v britanskem področju Nemčije zelo pomanjkljiva.

Eden je navajal odstavke britanskega tiska vseh političnih barv o upravljanju in pogojih v britanskem področju. Izjavil je: «Ne vem še, če so te obtožbe upravičene. Nimam na razpolago podatkov, po katerih bi mogel presoditi, toda reči moram, da je stvar vlade, da da podatke o tej stvari. Obtožbe te vrste ne smemo zanemarjati.»

Eden je predložil, naj bi vlada ukrenila potrebno, da bi v britansko področje v Nemčiji takoj poslali tudi v političnem pogledu izkušenega ministra, ki bi pomagal vrhovnemu poveljniku pri izvrševanju njegove težke naloge.

Izjavil je, da meni, da bi tako imenovanje bilo neobhodno potrebno. Njegova naloga bi morala biti preučevanje položaja; minister naj bi pregledal tudi upravljanje.

Ko je omenil prehranjevalni položaj, je Eden vprašal, kaj so storili glede ameriške pobude za preprečitev lakote v britanskem področju.

Eden je izjavil, da je opozicija podprla vlado pri protestih proti prizadevanjem poljske in romunske vlade, da bi preprečili izražanje resnično svobodnega ljudskega mnenja. S prepovedjo izražanja mnenja prepostega človeka s tem, da se oblast osredotoča v rokah neke stranke ali maloštevilnih vplivnih članov neke stranke, je resno ogroženo resnično mednarodno sodelovanje.

«Upam, da bo vlada vztrajala na stališču, ki ga je zavzela o tem vprašanju. Za romunske volitve menimo, da so popolnoma potvorjene. «Nisem popolnoma prepričan o tem, kar je izjavil zastopnik bolgarske vlade, da so potekale volitve v Bolgariji v splošnem v mirnem ozračju. Redni pogoji javnega reda na volilnih sedežih niso zadosten dokaz svobodnih volitev. To, kar se je zgodilo na Madžarskem, je primer za to, kar bi se lahko zgodilo kjer koli.»

Eden je izjavil, da soglaša z izjavo zunanjega ministra Bevina, da britanska vlada ne vidi nikakega razloga, zaradi katerega naj bi Velika Britanija morala dokončno potrditi odstop nemškega ozemlja Poljski, če ni prepričana, da so bile tam svobodne volitve v najširšem smislu. «Soglašam — je izjavil — s takim tolmačenjem jaltskega sporazuma.» Eden je izrazil trdno upanje, da bo vlada vztrajala na stališču, ki ga je izrazila v notah poljski in romunski vladi.

Eden je izjavil: «Želimo videti, v teh državah svobodno izvoljene vlade; prav tako želimo videti, da vzdržujejo prijateljske odnošaje s sovjetsko vlado. Za Evropo bi bilo najboljše, če bi utrdili prijateljske stike med sovjetsko vlado in njenimi sosedi, toda sovjetska vlada bi bila na boljšem stališču, če bi take sporazume zaključile vlade, ki resnično zastopajo voljo naroda.

«V mogočnem govoru britanskega ministrskega predsednika je bil manj kot en odstavek posvečen Franciji. Nič novega ni glede naših odnošajev z Nizozemsko, Belgijo in skandinavskimi državami. Veseli me, da je bil storjen primeren korak glede anglo-francoske trgovine, tudi če v do zdaj zelo omejeni meri. Želel bi videti tesnejše kulturne in gospodarske odnošaje ne le med nami in našimi sosedi Francozi, temveč tudi z Nizozemsko, Belgijo in skandinavskimi državami in državami zahodne Evrope.

Ob koncu je Eden govoril še o pogajanjih z Egiptom ter o notranjepolitičnih vprašanjih.

Angloameriška konferenca za gospodarsko združitev Nemčije

Šest osnovih točk bodočega gospodarstva

WASHINGTON, 15. novembra — V sredo zvečer se je v Washingtonu za zaprtimi vrati prvič sestala angloameriška konferenca za gospodarsko zvezo britanskega in ameriškega zasedbenega področja v Nemčiji. Prvo vprašanje dnevnega reda je bilo vprašanje prehrane v britanskem zasedbenem področju.

Pred zasedanjem je eden izmed glavnih članov ameriškega zastopstva, general Lucius Clay, vojaški podguverner ameriškega zasedbenega področja, imel v Beli hiši razgovor s predsednikom Trumanom.

Britanski delegati so imeli pred zasedanjem medsebojne razgovore. Menijo, da bo konferenca trajala približno teden dni, potem pa bodo glavni delegati z obeh strani s popolnim načrtom odšli v New York kjer bodo zunanji ministri razpravljali o nemški mirovni pogodbi.

Dnevni red, o katerem so se sporazumeli na zasedanju v sredo vsebuje naslednje točke: 1) izdelava nujnih ukrepov za takojšnjo odpošiljatev živil na britansko zasedbeno področje, da bi olajšali krajevno pomanjkanje in obdržali sedanjo raven obrokov; 2) načrt dolgoročnega prehranjevalnega programa v obeh področjih z namenom, da bi izenačili raven racioniranja v obeh področjih in določili finančne odgovornosti; 3) sporazum o ravni nemške proizvodnje, o mejah izvoza in uvoza, in o možnosti, da bi v Nemčijo odposlali vse razpoložljive presežke ameriškega bombaža in volne v krajevno obdelavo; 4) razširitev finančne pomoči, ki jo je podeljevati s pomočjo korporacije za finančno obnovo in za dvig nemške industrije; 5) razširitev finančnih pomoči za izpolnitev dobe prenehanja dobav ustanove UNRRA Avstriji v prihodnjem letu in določitev programa za uvoz in izvoz med poenotenimi področji Avstrije; 6) revizija bančnih in valutnih sistemov v obeh področjih, da bi tako pospešili vrnitev k rednemu stanju trgovinskega obračunavanja.

Britanski funkcionarji so začeli pogajanja v upanju, da bodo Sovjetsko zvezo in Francijo dejansko pregovorili, da sodelujeta pri načrtu gospodarske združitve, poleg tega pa tudi v upanju, da bo porazdelitev finančne odgovornosti prinesla olajšanje britanskim davkoplačevalcem.

Upanje, da bi se Sovjetska zveza pustila pregovoriti, da se pridruži načrtu združitve, se je včeraj zaradi akcije generala Claya, ki je po svojih nedavnih razgovorih s poveljnikom sovjetskega področja maršalom Vasilijem Sokolovskim zaukazal, naj ponovno začnejo izročati reparacije Sovjetski zvezi iz zahodnjih področij, povečalo.

Zasedanju v sredo je predsedoval namestnik ameriškega zunanjega ministra Dean Acheson.

Prestolni govor egiptovskega kralja

O anglo-egiptovskih pogajanjih ter naklonjenosti do Sudancev

KAIRO, 15. novembra — Kralj Faruk je imel včeraj ob otvoritvi zasedanja egiptovskega parlamenta prestolni govor. Razpravljal je o anglo-egiptovskih pogajanjih. Med drugim je izjavil: «Preden bo poteklo 5 mesecev, bodo popolnoma izpraznili Kairo, Aleksandrijo in Nilovo delto. Poleg tega bodo načrtno izpraznjevali ostalo egiptovsko ozemlje, kar bo dovršeno do roka, ki je določen v skupni pogodbi.»

Kralj Faruk je dejal, da goji «veliko upanje», da bodo srečno zaključili pogajanja za pogodbo z Veliko Britanijo, tako da bodo utrdili medsebojno prijateljstvo s sklenitvijo zavezniške pogodbe.

O Sudanu je Faruk dejal: «Glede naše druge zahteve, in sicer zahteve za zvezo med Egiptom in Sudanom pod okriljem naše krone, vam bomo v kratkem predložili pogodbo, ki jo pripravljamo. Veseli me, da so razgovori v Londonu prinesli dobre uspehe. Ob tej priliki želi moja vlada poudariti, da ima zveza s Sudanom samo namen razvijati življenjsko zvezo, ki obstaja zdaj med Egiptom in Sudanom, ker brez te zveze ni mogoče niti življenje niti napredek ali stalnost za nobeno izmed teh pokrajin. Moja vlada želi zagotoviti Sudanu, da goji Egipt prijateljstvo, naklonjenost in iskreno željo, da pomaga Sudanu.

«Eden izmed osnovnih smotrov Egipta je, da zagotovi Sudancem blaginjo, da zaščiti njihove interese in da jim čimprej pomaga k uspešni samoupravi.»

Kralj Faruk je izjavil, da je njegova želja, da bi videl egiptovsko državo «neodvisno in zadovoljno» ter sodelujoco z drugimi državami pri ščitenju mednarodnega miru in varnosti v smislu listine Združenih narodov.

Faruk je pristavil, da je nedavni obisk Ibn Sauda v Egiptu znatno prispeval k okrepitvi odnošajev med Egiptom in Saudovo Arabijo. Nato je kralj govoril o nedavni konferenci v Londonu, kjer so razpravljali o palestinskem vprašanju ter je dejal: «Moja vlada se močno zanima za arabske države, ki niso članice Arabske zveze.»

Jugoslavija in vrnitev podonavskega brodovja

Zahteva po odškodnini bi bila „skrajno nelogična"

WASHINGTON, 15. novembra — Poročevalec ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da Jugoslaviji doslej nikakor niso mogli vrniti ladij, ki so pridržane na gornji Donavi. Izjavo je podal v odgovor na vprašanje, ki se je nanašalo na objavo vesti iz Beograda, po kateri naj bi Jugoslavija zahtevala 6,750.000 dolarjev odškodnine zaradi zakesnitve pri vrnitvi ladij.

Poročevalec je dejal, da zunanje ministrstvo o tem ni dobilo nobene uradne zahteve.

Pojasnil je, da brodovja ne bi mogli povrniti prej zaradi ovir, kot na primer porušenih mostov, ki so blokirali Donavo. Izjavil je, da dvomi, da bi Jugoslavija predložila formalno zahtevo, ki bi bila po njegovem mnenju «skrajno nelogična».

Po vesteh, ki so se pojavile v tisku, je bil poročevalec jugoslovanskega zunanjega ministrstva izjavil, da je Jugoslavija koncem avgusta izgubila zaradi zadrževanja 180 bark in drugih plovnih objektov, katerih vrnitev je zdaj ukazal minister Byrnes, 401 delovni dan.

PREHRAMBENA KRIZA NA BRITANSKEM PODROČJU

London, 15. novembra

V Porurju, Porenju in na Westfalskem vlada velika prehrambena kriza. Ameriški general Clay ceni, da je za britansko področje za čas do julija potrebno 600.000 ton žita. Položaj v Düsseldorfu in Kölnu je zelo kritičen. Torkovo večerno uradno poročilo je ugotovilo, da je bilo omenjeni dan za porensko Westfalijo na britanskem področju na razpolago ssmo 13.258 ton žita, kar zadostuje za dva dni. Po torkovih poročilih so imeli v Düsseldorfu moke le za štiri dni. Pekarne niso mogle vsem dobaviti kruha.

Albanija protestira

Hodža izjavlja, da hočejo Britanci izzvati incident

LONDON, 15. novembra. — Albanija je sinoči pri Združenih narodih ponovno protestirala zaradi britanskega čiščenja min v Krfskem prelivu. Albanski ministrski predsednik je izjavil, da britanske vojne ladje križarijo v bližini albanske obale v vojni formaciji; da streljajo iz topov in strojnic z očividnim namenom, da bi izzvale incident.

Glasnik ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da sta dva ameriška rušilca vzela na krov osebje, listine in opremo ameriške misije v Tirani. Ameriške zunanje ministrstvo je objavilo, da so misijo odpoklicali, ker je sedanji albanski režim stalno zavračal prevzem dvostranskih obveznosti in pogodb, ki so jih sklenile predvojne albanske vlade. Združene države so jasno izrazile, da je sprejem teh obveznosti predpogoj za dokončno priznanje sedanjega albanskega režima.

Glasnik je pojasnil, da albanska vlada ni dovolila ameriškim vojnim ladjam dostopa v pristanišče v Draču ter so morali zato osebje in material ameriške misije več kakor tri milje daleč prepeljati s čolni, od koder so jih nato vkrcali na rušilce. Med osebjem, ki je odšlo iz Albanije, so tudi člani posebne misije, ki je že več kakor pred enim letom prišla v Albanijo, da bi preučevala politični položaj v državi.

Glasnik je tudi izjavil, da je predsednik sedanjega albanskega režima Enver Hodža odgovoril na ameriško noto, v kateri so sporočili svojo odločitev, da umaknejo misijo iz Albanije. Hodža je izjavil, da pogoji, ki so jih Združene države postavile za priznanje albanske vlade, niso samo tehničnega, temveč načelnega značaja in da je te pogoje ameriška vlada postavila in porabila kot oviro za ustanovitev diplomatskih odnošajev med obema državama.

Nota poudarja tesno prijateljstvo, ki je vladalo v preteklosti med obema državama in izjavlja, da je Albanija preteklega avgusta v posebni poslanici ponudila prepričujoč dokaz o svoji volji, da se hoče pogajati na prijateljski način in brez groženj. «Albanski narod — pravi nota — ki je dosegel svojo svobodo, neodvisnost in suverenitetto, ima polno pravico, da popravi to, kar so v žalostni preteklosti storili v nasprotju z njegovimi življenskimi interesi.»

Ameriško zunanje ministrstvo je v noti izjavilo, da zadevne dvostranske pogodbe «nikakor niso obremenilne za Albanijo».

RAZPRAVA V ROMUNIJI ZARADI PREVRATNEGA DELOVANJA PROTI SEDANJI VLADI

Bukarešta, 15. novembra

Pred vojaškim sodiščem v Bukarešti se je pričela razprava proti 91 obtožencem, obtoženim prevratnega delovanja proti sedanji romunski vladi.

Med obtoženci je tudi sedemdesetletni general Nikolaj Radescu, bivši romunski ministrski predsednik, ki je trenotno na Cipru. Sodili ga bodo v odsotnosti skupaj s 40 drugimi domnevnimi voditelji «crnih suknjičev» (tajno romunsko gibanje).

«Reuter» dodaja, da je general Radescu prišel na Ciper iz Bukarešte dne 15. junija, ko je z zastarelim dvokrilnikom brez kompasa in kronometra preletel 1200 km.

VESTI V 1 STAVKU

Varšavska radijska postaja je sporočila, da so splošne volitve na Poljskem določili za 19. januar 1947.

— Za podpoveljnika britanskega brodovja v Sredozemlju je bil z veljavnostjo od 7. januarja 1947 imenovan viceadmiral sir Cecil Harcourt.

— Na britanskem poslaništvu v Lisboni so zaradi morebitnih akcij židovskih teroristov uvedli varnostne ukrepe; menijo, da bodo tja z letalom poslali iz Londona posebne agente.

— V Halifax v Kanado je prispel prvi oddelek 1.700 poljskih vojakov (izmed 4.000), ki so se bojevali s Kanadčani v Sredozemlju in ki so jih nedavno izbrali za kmetska dela v Kanadi.

— Neapeljsko pristanišče je prišlo v ponedeljek popolnoma pod upravo italijanskih oblasti.

— Pandit Nehru je v osrednji zbornici sporočil, da je sovjetski zunanji minister Molotov izrazil željo po izmenjavi diplomatskih predstavnikov z Indijo.

— V Kairo je prispel Oton Habsburški; poleg bivšega italijanskega kralja Viktorja Emanuela, bivšega albanskega kralja Zoguja in bivšega mladega bolgarskega kralja Simeona je že četrti član nekdanjih vladarskih his, ki so zdaj v Egiptu.

ZANIMIVOSTI

«TEŽKI ČASI» V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Na 12 moških 13 žensk

VDOVE IN LOČENKE NAJDEJO PREJ ZAKONSKE TOVARIŠE KOT SAMSKA DEKLETA

Združene države stojijo pred težkim problemom: v tej veliki državi je veliko pomanjkanje mož, oziroma točneje povedano, mož, ki bi bili že zreli za zakon. Urad za štetje, metropolitanska družba za življenjsko zavarovanje in sociološki strokovnjaki, so vsi edini, da se obetajo ameriškim dekletom, ki bi se hotela možiti, težki časi.

ŽENE Z OTROCI IZ ITALIJE

Leta 1940 je štetje pokazalo, da je bilo 1 milijon več mladih mož, ki so bili zreli za zakon, kot pa deklet. Zdaj pa se je položaj spremenil. Previšek moških je izginil in Amerika stoji pred občutnim pomanjkanjem mož. Danes pride na vsakih 12 mladih mož 13 deklet.

Med vojno je bilo ubitih četrt milijona ameriških mož. Poleg tega je vojna povzročila še drugačne žrtve. Mnogo je moških, ki so bili duševno in telesno prizadeti. Njih število znaša nadaljnji četrt milijona. Poleg tega pa jih je na tisoče, ki so poročili tuja dekleta.

Statistike kažejo, da je 50.000 ameriških fantov poročilo angleška dekleta; nadaljnjih deset tisoč si je poiskalo neveste v Avstraliji. Dozdaj še ni zanesljivih številk, koliko drugih je poročilo Francozinje, Italijanke, Nemke in dekleta drugih narodnosti, čeprav je prvi «tovor» italijanskih nevest nedavno že prispel v Ameriko.

Poleg tega stojijo ameriška dekleta še pred drugimi zakonskimi ovirami. Metropolitanska družba za življenjsko zavarovanje je v nedavnem poročilu iznesla eno izmed njih, rastoče število ločitev. Ločene žene pa groze, da bodo postale še večja grožnja za mlada samska dekleta kot pa vojne posledice.

Zavarovalni strokovnjaki zmanjšujejo možnosti možitve za žene takole: neporočeno 20 letno dekle ima 91 možnosti izmed stotih, da dobi moža. Ko je stara petindvajset let zdrkne možnost možitve na 84 izmed stotih; nadaljnjih pet let pomeni ponovni padec, in sicer na 67. Tu nastopa ločitev in igra pri možnostih žena, ki so stare še močno nad 20, pa se še niso poročile, zelo vznemirljivo vlogo.

Vdove v starosti 25 let dobe drugega moža v 97 izmed sto primerov. Pri tridesetletnih vdovah, izgledi niso več tako dobri, kljub temu pa jih 92 izmed 100 še vedno dobi moža. Po tridesetih letih možnosti vdov razmeroma hitro padajo in pri 35 letih jih dobi drugega moža samo še 79 izmed 100, kar je pa še vedno boljša številka kot številka pri samskih dekletih.

Te statistike jasno kažejo, da ima vdova velike izkušnje, kako si je treba osvojiti moža. Zgodi se, da se prednost povečava z vsako možitvijo. Žena pri tridesetih letih, ki je bila poročena že trikrat, ima 97 možnosti izmed stotih, da se poroči še četrtič. Pri 35 letih je ta številka še vedno visoka: 93 izmed 100, pri 40 letih, pa ima trikrat poročena vdova še vedno 81 izmed 100 možnosti.

Po mnenju strokovnjakov je to zaradi tega, ker se možje bolj zanimajo, za žene, ki so jim zagotovilo, da jim bodo ustvarile prijeten dom, kot pa da bi gledali za dinamičnimi mladimi bitji, ki vsega tega še ne znajo.

NEVESTE IZ AVSTRALIJE

Hirohitov belec na odru

Ker je ameriški admiral pri svojem zmagoslavnem vkorakanju v Tokio jezdil belca cesarja Harohita, je konj prišel ob svojo čast. Njegov sedanji lastnik, bivši poročnik Dick Ryan, je s konjem nastopil na odru. Žival je naučil nekaj preprostih točk in nastopil z njo v okviru varietejskega sporeda. Pravlačnost teh točk je tako velika, da gospod Ryan prejema za nastope cesarske vsote.

V Združenih državah so izdelali prvi penicilin na sintetični način, ki je popolnoma enak naravnemu penicilinu. Pri delih za pridobivanje sintetičnega penicilina je sodelovalo 38 britanskih in ameriških znanstvenikov, izmed katerih jih je 17 delovalo v Veliki Britaniji. Zadnje poskuse so izvedli na medicinskem zavodu univerze v Cornellu.

• • •

Najmlajša hčerka bivšega ministrskega predsednika Churchilla gospodična Mary Churchill se je zaročila s pomočnikom britanskega vojaškega atašeja v Parizu stotnikom Christopherjem Soamesom, častnikom polka «Goldstream Guards».

• • •

Štirje predrzni roparji so vdrli v podružnico banke Monte dei Paschi v Castelnuovo Berardegna, kjer so onemogočili edinega uradnika in odnesli denarnih čekov v vrednosti 12 milijonov lir ter 27.000 lir v gotovini.

• • •

Francoski minister za prevoze je letalski družbi «Languedoc-Roussilion» vzel dovoljenje, ker je družbino letalo strmoglavilo in je bilo pri nesreči mrtvih 24 oseb. Odvzem dovoljenja utemeljujejo z dejstvom, da je bila posadka obveščena o slabih vremenskih prilikah, kar je dognala uradna preiskava.

• • •

V Macau pri Hong Kongu je policija aretirala več Kitajcev, ki so kradli telegrafsko žico napeljave, ki veže Hong Kong s Singapurom. V zadnjem času je zmanjkalo okrog 9000 metrov te žice. Tatove so zalotili, ko so na dveh džunkah prevažali žico. Žico so kradli za kupčijo na črni borzi.

• • •

Na Skotškem gradijo nov potniški parnik za prevoze čez Rokavski preliv, ki bo dobil ime «Maid of Orleans» po svojem predhodniku, katerega je sovražnik leta 1944 potopil. Novi parnik bo imel 3.700 ton, vozil bo z brzino 22 vozlov. Sprejel bo lahko 1300 potnikov in 24 vagonov.

• • •

Berlinsko sodišče je obsodilo na 12 let prisilnega dela in na 10 let poboljševalnice dva nemška mladeniča, ki sta potolkla in oropala neko 60 letno žensko. Za določitev, kdo bo izvršil dejanje, sta igrala 10 šahovskih partij in je premaganca doletela izvršitev naloge.

• • •

Predsednik začasne indijske vlade Nehru je na potovanju po deželah nemirov, katerih središče je pokrajina Bihar, opozarjal upornike, da vlada ne bo poznala milosti za teroriste in da bodo proti njim uporabili strelno orožje. Nehru je dejal: «Motijo se tisti, ki mislijo, da pomeni neodvisnost svobodo za tiste, ki režejo vratove onim, ki so drugačnega mišljenja».

• • •

Letošnjo Noblovo nagrado za medicino je prejel ameriški znanstvenik biolog profesor Hermann Müller za svoja revolucionarna raziskavanja na področju genetike.

• • •

Francoski reševalni čolni so v bližini Casablance v Maroku rešili 9 estonskih beguncev, med katerimi je bila ena ženska, ki jih je vihar zalotil na poti proti Ameriki.

• • •

V bližini Neaplja se je izgubila leteča tranjava, ki je z neapeljskega letališča odletela proti Londonu. Letalo je imelo posadko 8 oseb. Vsi napori, da bi letalo našli so bili zaman.

Gospodarska politika Združenih držav Amerike

Potreba po razširitvi svetovnega gospodarstva

NEW YORK, 15. novembra — Na 33. sestanku za domačo in zunanjo trgovino, ki je bil v sredo zvečer v New Yorku, je državni podtajnik za gospodarske zadeve William L. Clayton potrdil smernice zunanje gospodarske politike Združenih držav z izjavo, da so smotri take politike «v položitvi temeljev miru s pomočjo razširitve svetovnega gospodarstva.»

«V tem je vsebovano — je dodal Clayton — povečanje proizvodnje, razdeljevanja in potrošnja blaga po vsem svetu, da bi narodi sveta imeli več živil, oblačil in da bi lahko razpolagali z boljšimi hišami.

«Potrebne ukrepe za izvedbo takšne politike moramo razdeliti v dve glavni kategoriji: prva kategorija obsega finančno pomoč državam, ki morajo rešiti vprašanje obnove in razvoja. Od konca vojne že je vlada Združenih držav prispevala k ustanovitvi nujnostnega fonda za pomoč in za obnovo tujini v skupnem znesku približno 3 milijard dolarjev. Razen tega je dala tujim državam v obliki kreditov za obnovo in razvoj ter za nakup presežkov na razpolago skupno vsoto 17 milijard dolarjev, skupaj torej približno 20 milijard dolarjev.

«Približno polovica te vsote predstavlja neposredni prispevek vlade Združenih držav. V znatni meri so prispevale tudi ostale vlade. Potreben bo čas za razdelitev in potrošnjo teh vsot. Brez te pomoči in upanja, ki so ga ponovno prižgali v srcih milijonov ljudi v nekaterih državah, bi vojni sledil kaos in bi se mednarodna obnova brez dvoma zakesnila.

«Druga kategorija, namenjena za pospešitev dosege naših smotrov, se nanaša na odstranjevanje razlik in na omejitev tarif ter ostalih zaprek, ki ovirajo mednarodno trgovino ter omejujejo proizvodnjo in potrošnjo blaga.»

ZA REŠITEV FRANCOSKE VALUTE

Pariz, 15. novembra

«Reuterjev» dopisnik iz Pariza javlja, da so iz verodostojnih virov izvedeli, da je francoski finančni minister Robert Schuman na vladni seji v torek izjavil, da morajo za rešitev francoske valute še pred Božičem sprejeti strogo varčevanje in druge ukrepe finančnega značaja.

Schuman naj bi izjavil, da položaj ne more čakati toliko časa, da bi bil novi parlament (po volitvah v drugo zbornico in po volitvi predsednika republike) v stanju, da se bavi s preračunom.

Schuman želi, da bi izglasovali varčevanje v civilnih službah in izdatkih za oboroženе sile, enako pa tudi pri vladnih podporah železnicam.

Težki položaj gospodarskega in finančnega položaja se kaže tudi v sklepu, ki ga je sprejela glavna konfederacija dela (ki jo nadzirajo komunisti), ki zahteva akcijo vlade za preprečitev nadaljnjega poviševanja cen.

GENERAL BETHOUARD VISOKI KOMISAR ZA AVSTRIJO

Pariz, 15. novembra

Vrhovnega poveljnika francoskega zasedbenega področja v Avstriji generala Emila Bethouarda so v sredo imenovali za visokega komisarja v Avstriji. Bethouard je bil zvezni častnik pri vrhovnem zavezniškem poveljstvu izkrcanih anglo-ameriških čet, pozneje je bil poveljnik prve francoske armade.

PREPREČENA PROMETNA STAVKA V NEW YORKU

New York 15. novembra

Včeraj so v New York preprečili nevarnost stavke uslužbencev prometa.

IZ SLOVENIJE

Popravljanje ceste Ljubljana-Vrhnika lepo napreduje. Trenotno betonirajo cestišče z obeh strani: od Brezovice, kjer je cesta zabetonirana že v dolžini 3 km in od Drenovega griča, kjer so zabetonirali že nad 2 km ceste. Zemeljska cestna dela so že končana na brezoviški strani do Dragomira, na vrhniški strani pa do nadvoza pri Lesnem brdu. Od tu naprej utrjujejo cestišče z valjanjem 40-60 cm debele plasti gramoza. Pred betoniranjem posujejo cestišče s 3 cm debelo plastjo 4 krat presejanega peščenega filtra, na katerega položijo impregniran papir, ki preprečuje, da bi se beton sprijel s filtrom. Na papir prideta dve plasti betona, in sicer prva, ki je debela 16 cm iz enkrat sejanega betonskega gramoza in druga, ki je debela 6 cm. Betonirajo s posebnim strojem, ki teče po tračnicah, ki služijo tudi kot opaž za betonsko ploskev. Slabe vremenske prilike nekoliko ovirajo napredovanje dela. Nagaja tudi mraz in je treba začenjati z delom šele okrog 10. ali 11. ure. Večkrat zamrzne voda v vodovodnih ceveh. Motnje nastajajo tudi v dovozu materiala. Vendar vse te težave delavci in strokovno osebje z uspehom premagujejo in tako bodo vsa važnejša dela dovršena verjetno že letos.

Izšla je nova knjiga Prežihovega Voranca «Borba na tujih tleh» s podnaslovom «evropski potopisi», ki vsebuje potopise «V petem nadstropju», «Semenj sedmih ljudi», «Pankrac», «Na mrtvi točki», «Mrzla dežela — topla srca», «Pariz», «V deželi modernih čudežev» in «Bolgarka». Nekateri izmed potopisov so bili napisani že pred vojno, druge pa je pisatelj napisal v prvem času po okupaciji.

Umrli so: Marija Golder, roj. Sever, Alojzij Lukman, poduradnik v pok., Alojzija Zupet, Ciril Lavrič, poslovodja podružnice «Elektrotehne», Peter Hartman, vsi v Ljubljani; Melita Palovc, roj. Pišek trgovka, Kanduč Marija, roj. Dolžan, bivša trgovka in posestnica, Andrej Ogrizek, vsi v Kranju; Ivan Jelnikar, žel. skladiščnik v pok. v Litiji; Jožefa Ankele roj. Kocjančič, v Radovljici; Julijana Podbevšek roj. Roglič, v Novem mestu; Katarina Fister, vdova po bivšem davčnem upravitelju, v Šoštanju; Marija Dolenc-Bregar v St. Lovrencu; Ivan Videnšek, upokojenec celjske posojilnice v Celju; pri izvrševanju službene dolžnosti je preminul v Zemunu stotnik-izvidnik jugoslovanskega letalstva Bor's Gregorič.

TRŽAŠKA KRONIKA

Slikarska razstava Zorana Mušiča

V tržaški Galeriji v drevoredu XX. Septembra se že nekaj mesecev vrste najbolj znana imena sodobnega slikarstva. To so imena mladih slikarjev, katerih dela so vzbudila pozornost in zanimanje kritike in javnosti.

Jutri se bosta predstavila s svojimi slikami tržaškemu občinstvu slovenski rojak Zoran Mušič in gdč. Cadorinova iz Benetk.

Zoran Mušič, znan že iz predvojnih časov, ki je zbudil izredno zanimanje na razstavah v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Dunaju, Madridu, Parizu, Benetkah in drugod, je dokončal svoje slikarske studije v tujini; posebno dolgo je prebival v Španiji, Franciji in Italiji, kljub temu pa pri njem ni opaziti niti vpliva francoskega slikarstva niti ne moremo reči, da je blizu italijanskemu slikarskemu načinu. Mušič vodi neposredni nagon ter je njegova umetnost tako s kulturnega kakor umetniškega vidika izven vsakega dvoma.

Na zanimivo razstavo opozarjamo vse primorske Slovence. Otvoritev bo jutri ob 17.30 uri.

SPORT

SPORTNE NOVICE IZ FRANCIJE IN ANGLIJE

Francoski mednarodni igralec nogometa Fred Aston, ki je razen ene sezone igral 14 let za Red Star Paris, je prešel v SCO. Angers in je kandidat za prvo moštvo.

— Francosko mojstrstvo avtomobilskega dirkača si je pridobil za leto 1946 Raymond Sommer.

— Na tekmovanje za svetovno prvenstvo v hokeju, ki bo marca meseca 1947 v Londonu, bosta tudi Kanada in Amerika poslali svoje zastopnike. Obe moštvi imata največ upanja na dosego naslova svetovnega prvaka. Za evropske prvake, med katerimi je najboljša Anglija, bodo prišla v poštev bolj druga mesta.

— Štirideset tisoč Skotov je pred kratkim navdušeno ploskalo Francozu Theu Medini, ker mu je v Glasgowu uspelo po četrtem krogu potolči evropskega mojstra Jackia Patersona (Škotska). Medina je tako postal evropski prvak v boksu bantamske teže.

NAJVEČJE NAROČILO IZ TUJINE ZA ZGRADITEV LADJE

Ravnateljstvo Jadranskih združenih ladjedelnic (C.R.D.A.) sporoča, da je dobilo od «Svenska Ost Asiatica Kompaniet» — švedske parobrodne družbe — naročilo za zgraditev motorne ladje 10.000 ton.

Motorno ladjo, ki bo imela prostora za 12 potnikov, bodo morali izročiti do maja 1948. Ladja, ki bo opremljena z dvema Diesel motorjem C.F.D.A. — Schultzer — tipa 7 S. D. 72, bo imela hitrost 17 vozlov. Ladja bo dolga 143,25 m, široka 19,88 m in visoka 9,52 m.

Za njeno gradnjo bo potrebnih približno 400-450 delavcev na mesec. Splovitev bo proti koncu prihodnjega leta.

To je največja ladja, za gradnjo katere so Združene jadranske ladjedelnice dobile naročilo od tujih brodolastnikov po koncu vojne.

Obsodba zaradi NEZAKONITE POSESTI ZAVEZNIŠKEGA BLAGA

Emilija Sergija, ki je bil obtožen nezakonite posesti imovine zavezniških čil je obsodilo Zavezniško naglo sodišče na tri mesece zapora.

Pri obtožencu je našel 6. septembra v Ronkah narednik Hancock kolo in plašč zavezniškega tritonskega avtomobila. Pri zaslišanju je Sergij odgovoril, da je blago kupil isto jutro od nekega civilista za 10.000 lir.

NESREČA ZAVEZNIŠKEGA AVTOMOBILA

Včeraj zvečer ob 21.30 uri se je neki zavezniški avtomobil zadel v zid pri mitnici na Opčinah, na cesti, ki pelje v Sežano. Ob tej priliki je bila ranjena Giovanna Pieri, stanujoča v ulici Crispi št. 81, delavka v častniški kuhinji v Lipici. Ranjenko so prepeljali v splošno bolnišnico v Trstu, kjer bo ozdravela v enem tednu, če ne bo komplikacij.

STRELI PROTI AGENTOM CIVILNE POLICIJE

Medtem ko je bila neka leteča obhodnica civilne policije včeraj ob 3.45 uri na poti proti trgu sv. Ane, da bi zamenjala neko drugo obhodnico, so izstrelili nanjo strel pri hiši št. 126 v ulici Istria. Nihče ni bil ranjen. Področje so brez uspeha preiskali.

NAPAD NA TOVORNI VLAK

Predvčerajšnjim od 17. uri je okoli 13 oseb napadlo tovorni vlak, ki je vozil iz Škednja na Campo Marzio premog. Skušali so krasti gorivo.

Dva policijska agenta sta v zrak oddala nekaj strelov in tako odpodila napadalce.

TATVINA ŽELEZNIŠKIH PRAGOV

V bližini čuvajnice št. 36 v Barkovljah so policisti opazili, da so neznanci, oblečeni v zavezniške uniforme, odnesli nekatere pragove z železniške proge ter se oddaljili poprej, preden so agenti posredovali.

Oprostitev narednika milice

Izredno porotno sodišče je včeraj zaključilo razpravo proti bivšemu narednику milice Francescu Mianiu, obtoženemu sodelovanja s sovražnikom, ter ga oprostilo.

Razpravo so preložili 28. oktobra, da bi mogli zaslišati nekatere nepogrešljive priče. Vendar je bilo že tedaj videti, da so bile vse obtožbe proti Mianiu brez podlage. Glavna obtožba proti Mianiu je bila, da je aretiral partizana Karla in Henrica Remeca. Po aretaciji so ju vpisali v «domobrance», kesneje pa so ju poslali v internacijo v Nemčijo.

Oba brata, ki so ju danes zaslišali, sta popolnoma zanikala, da bi ju bil aretiral Miani. Izjavila sta, da ga nitj ne poznata. Tako se je vsa obtožba nekega Teodora Dona popolnoma zrušila. Zato je javni tožilec odvetnik Okretich zahteval oprostitev Miania zaradi pomanjkanja dokazov.

Po obrambnem govoru odvetnika Polluccia ki je zahteval popolno oprostitev, je sodišče pod predsedstvom dr. Roattia oprostilo Miania zaradi pomanjkanja dokazov.

Obsodbi zaradi poskusa tatvine

Višje sodišče Zavezniške vojaške uprave, kateremu je predsedoval major F.C.S. Baylis, je obsodilo Ivana Volčiča in Oskarja Terčelja, vsakega na eno leto zapora, ker sta 24. oktobra v Sv. Danijelu na Krasu poskušala ukrasti dva vojaška avtomobila. Tretji obtoženec Alojz Vandelj je bil oproščen.

Predsednik sodišča major Baylis je poudaril, da bi oba obtoženca morala dobiti najmanj tri leta zapora; milo so ju kaznovali, ker sta bila partizana.

GORICA

Obisk generala Jaynesa

Včeraj zjutraj je prispel v Gorico načelnik glavnega stana ameriških sredozemskih sil general Jaynes. Na področju bo ostal štiri dni, in sicer kot gost poveljnika 88. divizije generala Bryanta E. Moorea. General Jaynes bo napravil nadzorstveni obisk pri vseh divizijskih edinicah; spremlja ga poveljnik P.B.S. brigadni general Kenneth T. Blood.

Protestna stavka ZARADI ZASEGE LJUDSKEGA DOMA

Včeraj zjutraj je od 11. do 12. ure v znak protesta proti zasegi Ljudskega doma s strani vojaških oblasti stavkal eno uro večji del uslužbenstva Tržaške predilnice in Livarne. Na poslopju Safoga je bila izobešena med stavko rdeča zastava. Nikjer ni bilo nobenega incidenta.

Iz istih razlogov so proti 11. uri zapustili šolske razrede dijaki slovenskih srednjih šol. V mestu so za krajši čas v nekaterih trgovinah spustili železne zastore.

Neka skupina ljudi se je proti 12. uri zbrala na Travniku pred sedežem Zavezniške vojaške uprave, z namenom, da bi v imenu antifašističnih organizacij predložila protest. Civilna policija je mirno razpršila množico. Po mestu so bili raztrošeni protestni letaki.

Ob 8.15 uri so avtobus, ki vozi med Komnom in Gorico, ustavile pri Opatjem selu skupine neznancev in ga prisilile, da se je vrnil v Komen.

Pri Števrjanu so potnike avtobusa, ki vozi med Dobravo in Gorico prisilili, da so okrog 7.30 ure izstopili, avtobus pa so nato poslali nazaj prazen.

Do 20. ure ni bilo nobenega incidenta.

LETAKI S SOVRAŽNO VSEBINO PROTI CIVILNI POLICIJI

Preteklo noč so v bližini policijskega poveljstva v Kojskem raztrosili dvojezične letake s sovražno vsebno proti civilni policiji.

UGRABITELJI PRED SODIŠČEM

Zvrnitev krivde na pobegla obtoženca

Včeraj se je pred višjim zavezniškim sodiščem pod predsedstvom majorja Reaksa nadaljeval proces proti Teodorju Pintarju iz Oslavja, Josipu Drufovki iz Steverjana, Severinu Komiču iz Oslavja, Alojzu Faninu iz Pevme in Vladimirju Drufovki iz Steverjana (zadnja dva sta na begu), obtoženim poskusa ugrabitve osebe.

Kot pripoveduje obtožnica je bil v nedeljo 6. oktobra proti večeru v gostilni Furlan v Oslavju ples. Med udeleženci je bil tudi Vladimir Kumer, kateremu se je približalo 5 mladeničev in ga povabilo v neko sobo poleg gostilniških prostorov. Obtoženci so mislili, da je Kumer policijski vohun in so hoteli pojasniti. V sobi je Fanin Kumarja napadel in ga udaril s kopitom samokresa po glavi. Faninovi tovariši so ga nato hoteli odvesti, še prej pa so mu grozili, da ga bodo odvedli na področje «B».

Pripomniti je treba, da so Kumerja že enkrat napadli, in sicer 8. septembra ko se je vračal domov; neznanci so izstrelili na cesti proti njemu nekaj strelov, ki pa so k sreči zgrešili.

Kumarja so nato izvlekli iz gostilne kljub temu, da se je branil, čeprav je brez desne roke, katero je izgubil v bojih pri partizanih. Na srečo pa sta njegova prijatelja Prinčič in Maraš opazila sumljivo vedenje petorice in obvestila policijo, ki je takoj prispela na mesto. Poseg policijskega narednika Cobollija iz Kojskega je zaključil dogodek, vendar je bilo mogoče aretirati in prijaviti sodnim oblastem samo tri izmed napadalcev.

Na dopoldanski in popoldanski razpravi so znova zaslišali Vladimirja Humarja, ki je podrobno opisal okoliščine glede poskusa ugrabitve v gostilni v Oslavju, nadalje obtežilne priče in končno tri obtožence, ki so zanikali vsako krivdo. Iz njihovih izpovedi je razvidno, da leži glavna krivda na pobeglih dveh obtožencih. Po govorih branilca in javnega tožilca so razpravo preložili.

Na prihodnjo soboto so preložili tudi razpravo proti Andreju Strukilju iz Ročinja, obtoženemu nezakonite posesti zavezniške lastnine v vrednosti deset tisoč lir.

Jesensko pregledovanje bikov

Okrožna komisija za pregledovanje bikov je določila, da bo jesensko pregledovanje bikov pincgavske pasme v soboto 23. novembra t. l. po sledečem razporedu:

v Čezsoči ob 8.30; Bovcu ob 9; Zagi ob 9.30; Breginju ob 11; Sedlu ob 11.30; Borjani ob 12, Starem selu ob 12.30, Kobaridu ob 14 Iderskem ob 14.30, Volčah ob 15.30 in Ciginju ob 16. uri.

Vsi lastniki nad 10 mesecev starih bikov pincgavske pasme naj prženejo svoje živali v pregled v tisti navedeni kraj, ki jim je najbolj primeren. Komisija bo za najboljše bike nakazala nagrade v denarju.

RADIO TRST I

263,3 m - 1140 kc

SLOVENSKI SPORED

Petek, 15. novembra

18.45 ljudska glasbena ura; 19.15 zbor Sv. Ivana; 19.45 sportno predavanje: Navodila za zdrav sport; 20 napoved časa, vesti; 23.5 zadnje vesti.

Sobota, 16. novembra

8 vesti, koledar; 8.20 lahka glasba; 11.30 radijska univerza: Graditelj Spitfirea; 11.45 simfonična glasba; 12.15 zdravniška oddaja; 12.30 partizanske pesmi; 12.45 napoved časa, vesti.

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

«Pro Juventute» 1946

Kakor vsako leto, tako bo tudi letos švicarska vlada izdala štiri znamke «Pro Juventute» (Za otroško pomoč) s posebnim prodajnim dodatkom. Krasno izdelane znamke — kot je to običaj pri vseh švicarskih znamkah — bodo izšle 30. novembra. Znamka za 5 Rp nosi sliko pred sto leti umrlega Ženevčana Rodolpha Toepfferja, slikarja, karikaturista in pisatelja, znamke za 10, 20 in 30 Rp pa krase gorske cvetlice, ki s tem izpopolnjujejo vrsto prikazov teh cvetk, ki so jo začeli pred tremi leti.

LOUIS WILTON 59.

Kilometrski kamen št. 27

«Dragi gospod Perkins» se ni dosti zmenil za te besede; pogrenil se je vase in se zamislil.

Dve uri pozneje je presenetil vse stanovalce hišice za golf, z novico, da se vrne z vsemi svojimi možmi v London.

Naložil je na avto celo Hunterja, ki je bil sicer še v zelo kritičnem stanju. «Ajax» je pri vsem tem hotel voziti sam, toda na odločen namig višjega nadzornika, ga je narednik Bell prijel za hlače in ovratnik in ga prenesel na zadnji sedež avtomobila.

Tudi Duncan, ki je imel daljši telefonski razgovor z Wellinboroughom, je zapeljal svoj avto iz garaže, medtem ko je gospa Hingleyeva s solznimi očmi iz kuhinje sledila pripravam. Ko bi vsaj v tem trenotku bil pri njej William, da bi se mogla nanj nasloniti...

Toda William ni mogel priti, ker je imel veliko opravka z odhajajočimi gosti. Delal je tako vneto in dobre volje, da je presenetil celo gospo Hingleyevo, ki mu je izza kuhinjskega okna prisojala večji uspeh za bodočnost.

Gospod Fielder, ves bled in potrt, ki je prispel v zadnjem trenotku v krasnem taksiju, je bil zelo presenečen, ko je videl vse te priprave. — Kljub kritičnemu zdravstvenemu stanju sem hotel priti, da se vam stavim na razpolago — je pojasnil višjemu nadzorniku. — Mislil sem si, da mora iti za posebno resno zadevo, ko ste me klicali po telefonu...

Ko je izvedel, da ni ravno tako potreben, kot je mislil, da je, je postal zelo nadležen, češ da je moral napraviti vso to dolgo pot zastonj.

— Kadar tako zavžijem kak lep zalogaj in se potem takoj vrnem domov — je dejal. — V ostalem pa mi je sveži zrak prav po godu.... Povem vam, da se je zelo mučno voziti s šoferji, ki tako divjajo... Zagotavljam vas, da sem moral nekajkrat zapreti oči...

Deset minut kesneje je na terasi sedel popolnoma sam; William je imel lepo priložnost za postopanje.

Medtem pa se je Gwynne pripravljal, da se nekoliko sprehodi: tudi on je že pripravil kovčege; zdaj pa je bilo videti, da se mu ne mudi preveč.

Nenadno sta se povrnila v hišico za golf mir in tišina, vse to zaradi policije, ki je sklenila, da odpotuje: videti pa je bilo, da mož črnega kilometrskega kamna ni niti slutil, da so njegove ure štete...

LI.

Zgodilo se je v najglobljі temini in v nekaj minutah je bilo vse končano.

Manjkalo je nekaj do polnoči, ko se je izluščila iz hišice za golf senca in se vzpela po pobočju med grmovjem. Čez nekaj časa je prvi sledila druga.

Malo pred vrhom, kjer je bilo grmovje redkejše, je bilo videti živahno igro senc: najprej se je prikazala ena, nato še druga. Naenkrat pa je prva zlezla skupaj, druga pokleknila nanjo in se čez trenotek spet dvignila, toda znatno večja.

Pričela se je vzpenjati po pobočju pod ogromno težo, ki jo je imela na ramah, toda videti je bilo, da razpolaga z nadnaravno močjo, ker se na vsej poti ni niti enkrat odpočila. Šele ko je prišla na jaso, je spustila truplo, ki ga je prinesla do tja, na tla.

Učinke eksplozije pretekle noči je bilo videti tudi tam; ožina in nevarna steza, ki je vodila h «gozdarski koči», sta bili popolnoma udrti. Prav za prav se v globino kotline ni dalo priti drugače, kot da si se pognal tja doli z višine.

Mož je spet naprtil nezavestno truplo: zdaj ni bilo več nobenega dvoma, kaj namerava...

Višji nadzornik se je bliskovito pognal na neznanca. Temu pa, ki je poleg ogromne telesne moči bil še zelo duhaprisoten, je uspelo iztrgati se policistu in zbežati v temo.

Perkins je ustrelil dvakrat v zrak, in trenotek pozneje je vse pobočje zažvelo, kot da bi kdo zmotil divjačino pri njenem nočnem počitku.

— Zdaj nam vsaj ne more več zbežati, tudi če je v zvezi s samim peklom — je dejal Perkins, si obrisal pot s čela, ter prisluhnil hrupu, ki mu je prihajal na uho v smeri od gozda in steze. Posvetil je s svojo močno žepno svetilko na truplo, ki mu je ležalo pred nogami. Pogledal je Duncana in zdravnika, ki sta ravno prišla bliže.

Šepasti bradač!...

Zdravnik je pokleknil, da bi ga videl in je nemalo presenečen vzkliknil:

— Igralec...

Alf Duncan ni bil presenečen.

— Saj sem vam dejal, — je pripomnil — da pazite na Gwynneja. Vse to je bilo pričakovati, ker je šlo za zadnji člen verige. Vsi, ki so vedeli za Jamesa Marwela, so morali obmolkniti za vselej: samo stari igralec je manjkal številu. Zadeve z brado ni pričakoval in priznati moram, da zamisel ni bila slaba. Predstavljajte si, Perkins, če bi našli jutri tam spodaj novo truplo, ki bi ga tja položil tisti, ki ga že toliko časa iščemo...

Višji nadzornik ni imel dosti časa za razmišljanje, ker se je popolnoma posvetil prisluškovanju hrupa, ki je z različnih strani prihajal na uho. Ali bo temu psu uspelo še enkrat pobegniti?

Med grmovjem se je zaslišal najprej šelest, nato močno pokanje vej in končno izmučeno dihanje.

Prikazali so se štirje krepki policisti, ki so vlekli neznanca. Ni mu bilo več mogoče zbežati in aretiranec se je obupano oziral okoli, kot da bi še vedno iskal kje kak izhod.

Spet je Perkins prižgal svojo svetilko in tokrat je bil bolj zadovoljen kot presenečen.

Oh, glej, glej... gospod William — je dejal posmehljivo: — Tokrat pa ste se slabo izkazali.

Kljub temu pa se mu je Alf Duncan nasmehnil, kot da bi šlo za najboljšega prijatelja.

— Ali vidite, dragi moj, kaj ste si skuhali?

Takrat pa je bilo slišati doli, na desni, nekaj močnih žvižgov s piščalko in Perkins si je ves zadovoljen pomel roke.

— To je Bell, ki sem ga pustil tam gori pri hišici za golf, kot ste želeli — je dejal Perkins Duncanu. — Verjetno si še v sanjah ne misli, kaj se je tu zgodilo in postaja nestrpen... Torej — se je obrnil k svojim ljudem — tega tu takoj v bolnišnico, onemu pa nataknite lisice, da vam ne uteče, ne pozabite, da vam ne uteče, ker je precej mastna riba...

Nato so se napotili vsi v smeri proti številnim svetilkam; niso šli proti novemu gostilniškemu poslopju, ampak bolj desno, v smeri proti igrišču za golf.

(Nadaljevanje prihodnjič)